

len saadan, at de Folk, som bekæmpe Ligbrænding, gøre det ud fra et Følelsesstandpunkt uden at fremkomme med Argumenter mod Sagen. De sige bare: vi kunne ikke lide det, og saa hemme de det, og saaledes gjorde Kultusminister Scavenius ogsaa. Han mente, at fra et kirkeligt Synspunkt skulde man gøre Modstand mod det, det var ikke forsvarligt, set fra et saadant, og fra et hygiejnisk Standpunkt var det ikke nødvendigt. Den daværende Justitsminister, Nellesmann, stillede sig derimod for sit Ministeriums Vedkommende velvillig til Sagen og ønskede at give den attraaede Tilladelse, eftersom Sundhedskollegiet havde givet Andragendet sin Støtte, hvilket synes at være meget korrekt. Af Talere den Gang optraadte Professor Goos, som hævdede, at Tinget og Regeringen skulde give dette Andragende sin Støtte, og blandt andet gjorde han overfor Scavenius opmærksom paa, at der blandt Ligbrændingssagens Venner fandtes gejstlige, og at man ikke paa nogen Maade tilsigtede at lægge noget Pres paa Gejstligheden, som kom til at staa ganske frit. Vi maa lægge Mærke til, at Goos som Formand for Foreningen indbragte Andragendet og ligeledes her i Tinget virkede for, at Regering og Rigsdag skulde tage sig af Andragendet og fremme Ligbrændingssagen. Af andre Talere optraadte afdøde Berg og talte varmt for Andragendets Fremme. For ham var det afgørende Moment Hensynet til den personlige Frihed og Selvbestemmelse, og dette er et meget godt Hensyn, som vi her i Salen ere vante til at tillægge nogen Vægt, ligesom vi i det hele taget ville se, at den Mand ved denne Lejlighed som ved saa mange andre havde en Ærne til at ramme Hovedet paa Sømmet. Andragendet blev da ogsaa her fra Tinget henvist til Ministerens fornyede Overvejelse, og saa gik det igen op i Ministerialbygningen. Derefter modtog Ligbrændingsforeningen fra Ministeriet en Skrivelse, hvori Ministeriet forlangte en hel Mængde Oplysninger angaaende Ligbrænding, Hygiejne, Kirkegaarde osv. baade fra Ind- og Udland. Saa hørte man i lang Tid ikke noget til denne Sag.

I 1884 henvendte Foreningen sig igen til Ministeriet, da den ikke kunde faa Svar paa det gamle Andragende, og anmodede om en foreløbig Tilladelse til Ligbrænding af Hensyn til den truende Epidemifare — der var den Gang en Kolerapandemi lige paa Grænsen —, men man fik et afslaaende Svar fra Ministeriet,

ligesom man fik et afslaaende Svar fra Københavns Kommunalbestyrelse, som man anmodede om en Grund til Opførelse af et Krematorium. Som de Herrer ville mindes, blev der i 1884 afholdt et stort Lægemøde, nemlig den internationale medicinske Kongres, her i København, og der bragte Ligbrændingsforeningens nuværende Formand, Professor Levison, atter Spørgsmaalet frem, og der blev vedtaget en Resolution til Gunst for Ligbrændingen. Paa det Tidspunkt forelaa der Oplysninger fra alle Kirkegaarde, i hvert Tilfælde fra alle Købstadkirkegaarde, hvorimod jeg ikke med Sikkerhed kan sige, om der forelaa Oplysninger fra alle Landsbykirkegaarde. Oplysningerne fra Købstæderne bleve nemlig indsendte af Købstadlægerne, medens Oplysningerne om Landsbykirkegaardene bleve indsendte af Præsterne. Der blev altsaa indsendt Oplysninger om alle Købstadkirkegaarde og om 1674 Landsbykirkegaarde, og det er oplyst, at en hel Mængde af Kirkegaardene baade i Købstæderne og paa Landet ere af en absolut sundhedsfarlig Beskaffenhed, at det var bekendt, at der rundt omkring fandtes Tilfælde, hvor man havde laaset Brøndene i Nærheden af Kirkegaardene, og at der endog var Eksempel paa, at en Præstegaard maatte flyttes, fordi den laa for nær ved Kirkegården.

Saa afholdtes der i 1884, samme Aar som den store medicinske Kongres fandt Sted, et offentligt Møde om Ligbrændingssagen, da man var bange for, at den skulde forsumpe. Det blev med megen Styrke fremført, at der ikke i den danske Lov fandtes noget som helst Forbud mod at brænde Ligene af de afdøde, og der fremkom et Forslag fra afdøde Kammerherre Bille om at give sig til at brænde Lig, at man skulde se at faa fat i saa mange Penge, at man kunde opføre en Ligbrændingsanstalt og saa ganske trostigt tage fat paa at brænde Lig. Saa tog man fat paa at samle Penge, det var vanskeligt, fordi der skulde ikke saa faa Penge til. Grunden alene kostede nogle og tyve Tusinde Kr., Bygningen en halv Snes Tusinde og selve Ligbrændingsovnen ligeledes en halv Snes Tusinde. Man var nødt til at skynde sig med Opførelsen; thi en Rigmand i København havde tilsagt en Gave paa 5,000 Kr., men som Betingelse for at faa den var det fastsat, at den første Ligbrænding skulde finde Sted inden den 16. September 1886. Man naaede at brænde et Lig den 13. September 1886, men det var hverken med Justitsministeriets eller